

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล

๑. ชื่อองค์ความรู้ เทคนิคการจัดตั้งและการพัฒนาเครือข่าย ตามแนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชน

๒. ชื่อเจ้าของความรู้ นางนงครีภัก ภาคบุญ ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สังกัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่เมาะ

๓. หมวดองค์ความรู้ที่บ่งชี้เทคนิคการพัฒนาอาชีพครัวเรือนตามแนวทางสัมมาชีพ

๔. ที่มาและเป้าหมายของการจัดการความรู้

นับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นมา กรมการพัฒนาชุมชน ได้ดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการส่งเสริม พัฒนาอาชีพให้แก่ครัวเรือน เพื่อให้ครัวเรือนมีอาชีพที่สร้างรายได้ให้ตนเอง ทำให้เศรษฐกิจฐานรากมีความมั่นคง ชุมชนมีความเข้มแข็ง ประชาชนใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข ด้วยการให้ชาวบ้านสอนชาวบ้าน ทำในสิ่งที่ชาวบ้านอยากทำ ซึ่งโครงการฯ ดังกล่าว ได้สร้างทีมวิทยากรที่มาจากประชาชนชาวบ้านในแต่ละหมู่บ้าน ที่มีความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพที่ประสบผลสำเร็จ และสามารถถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ทักษะต่าง ๆ เพื่อฝึกอบรมอาชีพให้แก่ครัวเรือนเป้าหมายในหมู่บ้าน จนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง

ดังนั้น ในการส่งเสริมอาชีพ ภายหลังจากฝึกอบรมตามโครงการฯ เสร็จ นักวิชาการพัฒนาชุมชน จะต้องมีการติดตามผลการดำเนินงาน และส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ประกอบอาชีพ ที่ผ่านการฝึกอบรม ร่วมกันเป็นกลุ่มอาชีพ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีรายได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการพัฒนาเครือข่ายให้ยั่งยืน ต่อยอดก้าวไปสู่การเป็นผู้ประกอบการชุมชนต่อไป

๕. วิธีการ/ขั้นตอนการจัดการความรู้

๕.๑ ติดตามผลการดำเนินงานของหมู่บ้านสัมมาชีพชุมชน ร่วมกับทีมขับเคลื่อนฯ เพื่อติดตามความก้าวหน้า และเยี่ยมเยือนครัวเรือนสัมมาชีพในหมู่บ้านใหม่มาแหม หมู่ที่ ๗ ตำบลแม่เมาะ

๕.๒ สรุปผลการติดตาม ประเมินผลความสำเร็จ และความพร้อม ความต่อเนื่องของครัวเรือนสัมมาชีพในหมู่บ้าน โดยวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับทีมวิทยากรสัมมาชีพในหมู่บ้านและทีมขับเคลื่อนฯ

๕.๓ พบปะ พูดคุย กับครัวเรือนสัมมาชีพ และทีมวิทยากรสัมมาชีพ เพื่อเติมเต็มในสิ่งที่ครัวเรือนต้องการเรียนรู้

๕.๔ แลกเปลี่ยนรู้เรียนรู้ ร่วมกัน ในการทำงานรูปแบบกลุ่ม ว่ามีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร เมื่อเทียบกับการทำด้วยตัวเอง

๖. ผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดการความรู้

๖.๑ เทคนิคและแนวทางในการทำงาน

การพัฒนาอาชีพครัวเรือนตามโครงการสร้างครัวเรือนสัมมาชีพ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ บ้านใหม่มาแหม หมู่ที่ ๗ ตำบลแม่เมาะ เป็นหมู่บ้านเป้าหมายใหม่ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ในการส่งเสริม สนับสนุน และฝึกทักษะอาชีพให้ครัวเรือน จำนวน ๒๖ ครัวเรือน นำทีมโดยวิทยากรสัมมาชีพ นางฉันทนา จันทร์ยอด และทีมประชาชนสัมมาชีพ จำนวน ๔ คน ได้เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะด้านต่าง ๆ ที่ตัวแทนครัวเรือนสัมมาชีพสนใจ ซึ่งประชาชนสัมมาชีพ ทั้ง ๕ คน มีความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ปลูกผักปลอดสารพิษ ฝากไร้ดิน, ทำขนม, ขนมไทย, แปรรูปอาหาร, แปรรูปสมุนไพร จากเวทีการวิเคราะห์อาชีพที่ประชาชนได้นำเสนอเมนูอาชีพ พร้อมทั้งแนะนำ ข้อดี ข้อเสีย ช่องทางการตลาด และที่สำคัญคือความตั้งใจ ความมุ่งมั่นของครัวเรือน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่

จะทำให้ประสบผลสำเร็จหรือไม่ จากเวทีฯ อาชีพที่ครัวเรือนสนใจ คือ การทำอาชีพประเภทอาหาร ซึ่งครัวเรือนมีพื้นฐานแล้ว แต่ต้องการเรียนรู้ทักษะเพิ่มเติม ประกอบกับหมู่บ้าน เป็นแหล่งชุมชนใหญ่ มีตลาดประชารัฐ ตั้งอยู่ถึง ๒ แห่ง และเป็นแหล่งจับจ่าย ชื่อของ มีร้านค้าเป็นศูนย์รวมในพื้นที่อำเภอแม่เมาะ ซึ่งมองเห็นช่องทางตลาดได้เป็นอย่างดี และได้รับแรงผลักดันจากผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งพร้อมที่จะส่งเสริมให้ชาวบ้านในหมู่บ้านได้มีอาชีพ มีรายได้ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในหมู่บ้าน

ช่วงระยะเวลาการฝึกทักษะอาชีพให้แก่ครัวเรือน ทีมวิทยากรปราชญ์สัมมาชีพได้แบ่งกลุ่ม และนัดหมายสมาชิกมาฝึก ณ อาคารศูนย์เรียนรู้ฯ ของหมู่บ้าน ซึ่งมีเมนูอาชีพ คือ ทำคุกกี้, ทำขนม, ทำขนมกรอบเค็ม, ทำข้าวคั่วโฮโซ, และการแปรรูปผลผลิตจากผักปลอดสารพิษ การทำสลัดโรลการฝึกอบรมใช้ระยะเวลาฝึก จำนวน ๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๑๔ - ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

ภายหลังจากการฝึกอบรม พัฒนาการได้มีการติดตามผลการดำเนินงานของครัวเรือนสัมมาชีพ ร่วมกับทีมขับเคลื่อนฯ เพื่อติดตามความก้าวหน้า และเยี่ยมเยือนครัวเรือนสัมมาชีพในพื้นที่ ซึ่งพบว่าครัวเรือนบางส่วน ได้นำผลิตภัณฑ์ของตนเองไปวางจำหน่ายในตลาดประชารัฐ และมีบางส่วนได้ทำส่งให้ศูนย์เรียนรู้ฯ ของหมู่บ้าน ไปวางจำหน่ายในตลาดของโรงไฟฟ้าแม่เมาะทุกสิ้นเดือน ดังนั้น พัฒนาการผู้ประสานงานตำบล จึงได้มีแนวทางการทำงานในหมู่บ้านใหม่มาแฉม เพื่อจัดตั้งกลุ่มอาชีพในหมู่บ้านสัมมาชีพ ดังนี้

๑. เยี่ยมเยือนครัวเรือนสัมมาชีพในพื้นที่ โดยร่วมกับทีมปราชญ์สัมมาชีพ

๒. สรุปผลการติดตาม ประเมินผลความสำเร็จ และความพร้อม ความต่อเนื่องของครัวเรือนสัมมาชีพ โดยวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับทีมวิทยากรสัมมาชีพในหมู่บ้าน

๓. คัดแยกครัวเรือนที่มีความพร้อม สมครใจ ที่มีแนวโน้มในการจัดตั้งกลุ่ม ตามแนวทางโครงการฯ และสามารถจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ซึ่งจะสามารถพัฒนาได้

๔. พบปะ พูดคุย กับครัวเรือนสัมมาชีพเป้าหมายอาชีพ และทีมวิทยากรสัมมาชีพ เพื่อเติมเต็มในสิ่งที่ครัวเรือนต้องการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ร่วมกัน

๕. นัดหมายครัวเรือนเป้าหมาย เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ขั้นตอน วิธีการเตรียมเอกสาร การบริหารจัดการ การพัฒนากลุ่ม การสร้างกลุ่มให้มีความยั่งยืนและต่อเนื่อง และท้ายสุดคือการนำกลุ่มอาชีพเข้าสู่ OTOP

๖. ร่วมจัดตั้งกลุ่มอาชีพ จำนวน ๑ กลุ่ม คือ กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ ข้าวคั่วโฮโซ ซึ่งมีสมาชิกกลุ่มจำนวน ๒๐ คน บริหารจัดการด้านเอกสาร เพื่อยื่นต่อสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่เมาะ

ปัจจุบัน กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ ข้าวคั่วโฮโซ ได้ยื่นจดทะเบียนเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกับสำนักงานเกษตรอำเภอแม่เมาะ และได้รับการอบรมความรู้เพิ่มเติมจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ซึ่งได้พัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม การเก็บรักษาและคงสภาพของตัวผลิตภัณฑ์ ตลอดจนส่งเสริมด้านการตลาด สำหรับเทศบาลตำบลแม่เมาะ ได้ต่อยอดกิจกรรมโดยการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และเพิ่มทักษะด้านการผลิตภัณฑ์แก่สมาชิก

๖.๒ ข้อพึงระวัง

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการอาชีพ ต้องเกิดจากความต้องการของครัวเรือนอย่างแท้จริง
๒. ทีมวิทยากรสัมมาชีพ ต้องมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ เสียสละ และเข้าใจความต้องการของครัวเรือน
๓. ต้องมีการติดตาม เยี่ยมเยือนสม่ำเสมอ
๔. ต้องสร้างความตระหนักให้ครัวเรือนในการบริหารกลุ่มให้เข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ ต้องใช้หลัก ๕ ก และความเสียสละ มีความรักในงานที่ทำ

๖.๓ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. ความสามัคคี ประองตองในกลุ่ม
๒. การมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
๓. สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนสร้างเศรษฐกิจในชุมชน
๔. มีความรัก ความเป็นเจ้าของ เพราะทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

๖.๔ ปัญหาและวิธีการแก้ไข

ปัญหา

๑. เงินทุนในการจัดตั้งเริ่มแรก
  ๒. ช่องทางการตลาด
๓. รูปแบบของผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์

วิธีการแก้ไข

๑. ระดมเงินออมจากสมาชิก เพื่อเป็นทุนในการดำเนินงานเริ่มแรก
๒. ร่างระเบียบในการจัดสรรผลกำไร ให้ชัดเจน
๓. แสวงหาแหล่งงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง, ส่วนราชการในพื้นที่
๔. ขอรับการสนับสนุนวิทยากร , ผู้มีประสบการณ์ จากหน่วยงานต่าง ๆ
๕. ศึกษา เรียนรู้ สืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์
๖. แสวงหาช่องทางการตลาด โดยขอสถานที่จัดวางจำหน่าย ขอความร่วมมือจาก ส่วนราชการในการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ในชุมชนเป็นของฝาก ของที่ระลึก เนื่องในโอกาสต่าง ๆ

๖.๕ ผลลัพธ์จากการแก้ปัญหาและการพัฒนาเรื่องนั้น

๑. กลุ่มได้รับการสนับสนุนวิทยากร มาเพิ่มพูนความรู้ ด้านการผลิต จากสถาบันการศึกษาในพื้นที่
๒. ได้นำเสนอโครงการฯ ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานในพื้นที่
๓. ผลิตภัณฑ์ ได้มีการจำหน่ายให้แก่กลุ่มผู้ร่วมศึกษาดูงาน ของหน่วยงานต่าง ๆ และเริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้น